

SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANA

NOTIKUMI, POLITIKA, PĒTĪJUMI

JŪNIJS, 2018

Labklājības ministrija

MINISTRU KABINETS APSTIPRINA GROZĪJUMUS CIVILPROCESA LIKUMĀ

19.JŪNIJĀ Ministru kabinets atbalstīja Tieslietu ministrijas sagatavotos [grozījumus Civilprocesa likumā](#), kas paredz dot tiesai iespēju personai uzlikt par pienākumu iziet sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai.

Vardarbība ne tikai negatīvi ietekmē personu, pret kuru ir vērsta vardarbība vai kura ir pakļauta vardarbības riskam, bet vardarbībai ir arī ekonomiskas izmaksas un negatīva ietekme uz ekonomisko attīstību. Pēc [Eiropas dzimumu līdztiesības institūta veiktajiem aprēķiniem](#), Latvijā ar dzimumu saistītas vardarbības ģimenē izmaksas sasniedz 442 miljonus EUR gadā.

Šīs izmaksas veido – zaudēta produktivitāte un ekonomiskais ieguldījums, pakalpojumi, kurus nepieciešams saņemt (veselības aprūpe, tiesībsargājoša sistēma, sociālie pakalpojumi un specializētie pakalpojumi), fiziska un emocionāla ietekme uz personu, pret kuru vērsta vardarbība vai kura pakļauta vardarbības riskam. Vardarbības gadījumos būtisks ir atbalsts un palīdzība, kas var palīdzēt personai, pret kuru vērsta vardarbība vai kura pakļauta vardarbības riskam, pārtraukt vardarbīgās attiecības un atkārtoti iekļauties sabiedrībā. Savukārt darbs ar personām, kuras veikušas vardarbību, uzliekot tām pienākumu iziet sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai, ir līdzeklis kā novērst vai samazināt turpmāku vardarbības situāciju atkārtošanos, kam ir tieša ietekme uz vardarbības ekonomiskās ietekmes samazināšanu.

2014. gadā spēkā stājās grozījumi Civilprocesa likumā, ar kuriem Latvijas tiesību sistēmā tika ieviests jauns instruments - pagaidu aizsardzība pret vardarbību. Kopš 2015. gada personām, kuras cietušas no vardarbības, kā arī personas, kuras ir vardarbīgas, ir paredzētas tiesības saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, kas finansēti no valsts budžeta līdzekļiem.

Ņemot vērā to, ka pienākums iziet sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai tiek noteikts ar tiesas lēmumu, atbilstoši paredzētajiem grozījumiem Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumos Nr. 790 "Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām" nebūs nepieciešams speciālista atzinums, un sociālajam dienestam nebūs jāpieņem lēmums par vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma piešķiršanu un tā veidu.

Atbilstoši šobrīd Labklājības ministrijas noslēgtajam iepirkumam, vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu sniedz SIA "Mācību centrs MKB" (e-pasts: macibucentrsmkb@inbox.lv). Iepirkums noslēgts uz termiņu līdz 2018.gada 31.decembrim.

SAEIMĀ PIENĒMTI GROZĪJUMI SEKSUĀLĀS UN REPRODUKTĪVĀS VESELĪBAS LIKUMĀ

21.JŪNIJĀ Saeima galīgajā lasījumā nobalsoja par grozījumiem [Seksuālās un reproduktīvās veselības likumā](#), atsakoties no priekšlikuma ļaut tikai dzemdējušām sievietēm būt par dzimumšūnu donorēm. Tas nozīmē, ka tāpat kā līdz šim dzimumšūnas varēs ziedot veseli vīrieši vecumā no 18 līdz 45 gadiem un veselas sievietes vecumā no 18 līdz 35 gadiem.

LATVIJAS ZIŅOJUMS PAR ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶU IEVEIŠANU

Pārresoru koordinācijas centrs sadarbībā ar nozaru ministriju politikas plānotājiem un citiem sadarbības partneriem politikas plānošanas un īstenošanas procesos, ir

sagatavojis [Latvijas Ziņojumu Apvienoto Nāciju Organizācijai par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu](#).

2015. gadā ANO Ģenerālajā asamblejā pieņēma rezolūciju *Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam* jeb *Dienaskārtība 2030*. Tā nosaka 17 Ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un 169 apakšmērķus, kuri sasniedzami, lai pasaulē mazinātos nabadzība un pasaules attīstība būtu ilgtspējīga. *Dienaskārtība 2030* tika pieņemta, lai pasaulē līdzsvarotu trīs – ekonomikas, sociālās un vides – dimensijas.

IAM sasniedzami gan nabadzīgākajās, gan arī bagātākajās valstīs, jo visām ir savi ilgtspējīgas attīstības izaicinājumi, un arī katrā valstī ir gan nabadzīgāki, gan turīgāki cilvēki. Tāpēc katra valsts, ņemot vērā prioritātes un dažādu nozaru attīstības plānošanās mērķus,

izvērtē to atbilstību ANO IAM un apakšmērķiem, kā arī identificē nepilnības un izaicinājumus.

Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju nodrošināšana ir noteikta kā atsevišķs ilgtspējīgas attīstības mērķis – panākt dzimumu līdztiesību un vienlīdzīgas iespējas visām sievietēm un meitenēm. Vienlaikus dzimumu līdztiesības princips IAM ir kā caurvijošs jeb horizontāls princips, kas ir jāņem vērā visu mērķu īstenošanā.

Latvija Ziņojumā, iepazīstina ar savu pieeju IAM sasniegšanā, uzsverot, ka mūsu zemes resursi tāpat kā valsts resursi ir ierobežoti, tāpēc katra ieguldījums un gatavība aizstāvēt nākamo paaudžu tiesības uz ilgtspēju gan Latvijā, gan pārējā pasaulē sekmēs veiksmīgu iznākumu. Latvijas Ziņojums tiks prezentēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) [augsta līmeņa politikas forumā š.g. 16.-18. jūlijā](#).

PANĀKTA VISPĀRĒJĀ VIENOŠANĀS PAR DIREKTĪVAS PRIEKŠLIKUMU PAR DARBA UN PRIVĀTĀS DZĪVES LĪDZSVARU VECĀKIEM UN APRŪPĒTĀJIEM

Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes 2018. gada 21.JŪNIJA sanāsmē (Luksemburgā) tika panākta vispārējā vienošanās par Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem, un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES.

Priekšlikuma mērķis ir nodrošināt vīriešu un sieviešu vienlīdzīgas iespējas darba tirgū un vienlīdzīgu attieksmi darbā. Priekšlikums attiecas uz darbiniekiem, kuriem ir noslēgts darba līgums vai kuri ir darba tiesiskajās attiecībās. Priekšlikums ietver dalībvalstu pienākumu nodrošināt:

- 1) vismaz 10 darba dienas ilgu paternitātes atvaļinājumu bērna tēvam;
- 2) vecāku atvaļinājumu katram no bērna vecākiem, paredzot vairākus nosacījumus, t.sk. vismaz 2 mēnešu

nenododamu atvaļinājuma daļu otram vecākam;

- 3) vismaz piecu darba dienu gadā ilgu aprūpētāja atvaļinājumu;
- 4) pietiekamus ienākumus direktīvā paredzēto atvaļinājumu laikā;
- 5) darbinieku tiesības uz īslaicīgu prombūtni sakarā ar slimības vai nelaimes gadījuma radītiem neatliekamiem ģimenes iemesliem;
- 6) darbinieku tiesības lūgt elastīgu darba režīmu bērna aprūpes nolūkā;
- 7) darbinieku aizsardzību pret diskrimināciju, atlaišanu un citām nelabvēlīgām sekām, ja darbinieks ir izmantojis priekšlikumā paredzētās tiesības.

Direktīvas priekšlikuma aktuālā redakcija pieejama [šeit](#)

DRĪZUMĀ

- **3.jūlijā** Ministru kabineta sēdē tiks skatīts „Plāns sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam”. Vairāk informācijas [šeit](#).
- **Līdz 2018.gada 13.novembrim** Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ir iespēja pieteikt [projektus](#) ar dzimumu saistītas vardarbības un vardarbības pret bērniem prevenciju un novēršanu.